

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД «ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені К. Д. УШИНСЬКОГО»

Романенко С. С., Куртова О. В.

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ І
ВИКОНАННЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ З НАВЧАЛЬНОЇ
ДИСЦИПЛІНИ «ТЕОРІЯ І МЕТОДИКА НАВЧАННЯ
СПОРТИВНИХ ІГОР У ЗАКЛАДАХ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ
ОСВІТИ»**

для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
спеціальності 014 Середня освіта (Фізична культура)

Одеса –2025

*Рекомендовано до друку вченою радою
Державного закладу «Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К.Д.Ушинського» (протокол №3 від
30.10.2025 р.).*

Рецензенти:

Панасюк Ірина Вячеславівна – кандидат педагогічних наук, доцент, керівник фізичного виховання Одеського торговельно- економічного фахового коледжу.

Тітова Ганна Віталіївна – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри спортивних ігор і менеджменту фізичної культури ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д. Ушинського».

Романенко С. С., Куртова О. В.

Методичні рекомендації до практичних занять і виконання самостійної роботи з навчальної дисципліни «Теорія і методика навчання спортивних ігор у закладах загальної середньої освіти» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти зі спеціальності 014 Середня освіта (Фізична культура). Одеса: Університет Ушинського, 2025. 47 с.

Методичні рекомендації до проведення практичних занять та організації самостійної роботи з навчальної дисципліни «Теорія і методика навчання спортивних ігор у закладах загальної середньої освіти» містять вимоги до знань і вмінь здобувачів 2 року навчання, набутих у процесі вивчення дисципліни, плани практичних занять, завдання для самостійної роботи, перелік питань до самоконтролю, приблизну тематику індивідуального навчально-дослідного завдання, рекомендовану літературу.

Рекомендовано для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти зі спеціальності 014 Середня освіта (Фізична культура) з метою закріплення, поглиблення й узагальнення знань, одержаних під час навчання.

©Університет Ушинського, 2025

©Романенко С. С.

©Куртова О. В.

ЗМІСТ

1.	Пояснювальна записка	4
2.	Зміст навчальної дисципліни	7
3.	Теми практичних занять	13
4.	Методичні рекомендації до проведення практичних занять	15
5.	Методичні рекомендації до організації самостійної роботи	16
6.	Індивідуальне навчально-дослідне завдання	23
7.	Критерії оцінювання	27
8.	Тестові завдання для самоконтролю	34
9.	Питання до самоконтролю	40
10.	Схема нарахування балів та шкала оцінювання	42
11.	Список рекомендованої літератури	44
12.	Нотатки	46

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Методичні рекомендації до проведення практичних занять та організації самостійної роботи з навчальної дисципліни «Теорія і методика навчання спортивних ігор у закладах загальної середньої освіти» призначені для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти 2 року навчання спеціальності 014 Середня освіта (Фізична культура).

Мета навчальної дисципліни: опанування здобувачами методик навчання техніки гандболу, удосконалення основних рухових умінь і навичок, індивідуальної тактики, груповим тактичним взаємодіям та системам організації командної тактики у гандболі.

Сформувати у здобувачів базові знання і вміння з планування і формулювання завдань навчання, застосовування методик, технологій та практик пов'язаних з теорією і методикою організації та проведення процесу фізичного виховання у закладах загальної середньої освіти засобами спортивних ігор (гандбол, баскетбол, волейбол). Оволодіння навичками з підготовки та розробки план-конспекту уроку фізичної культури зі спортивних ігор. Навчитися працювати в групах, ефективно брати участь у навчальному процесі.

Передумови для вивчення дисципліни: для вивчення навчальної дисципліни «Теорія і методика навчання спортивних ігор у закладах загальної середньої освіти» студенти мають вивчати такі навчальні дисципліни, як «Анатомія людини», «Педагогіка», «Вступ до спеціальності», «Теорія і методика навчання рухливих ігор у ЗЗСО», «Теорія і методика навчання гімнастики у ЗЗСО».

Дозвіл на використання ШІ: здобувачам вищої освіти дозволено використання генеративних інструментів штучного інтелекту (ШІ) для виконання письмових робіт, наукових досліджень та інших завдань. Однак робота повинна містити оригінальні висновки, аналіз та критичне осмислення.

Можливість перезарахування результатів навчання, отриманих у неформальній освіті. Мета: Ця можливість надається для сприяння

індивідуальним освітнім траєкторіям, визнання попереднього досвіду та досягнень здобувачів, а також для оптимізації їхнього навчального навантаження.

Очікувані результати вивчення дисципліни.

Унаслідок вивчення навчальної дисципліни студенти мають **знати:**

- алгоритми пошуку і використання нової фахової інформації, сучасних та ефективних методик і технологій навчання, виховання і гармонійного розвитку учнів різних вікових груп у закладах загальної середньої освіти;

- закономірності і принципи формування гармонійно розвиненої особистості учня, зокрема фізичного, психічного, соціального та емоційного компонентів, підвищення функціональних можливостей організму, розвитку фізичних якостей, вдосконалення рухових умінь і навичок у різних видах фізичної активності засобами спортивних ігор;

- основи планування та організації процесу фізичного виховання із застосуванням засобів спортивних ігор, а також з використанням різних видів і форм навчально-пізнавальної діяльності;

- сутність та методи оцінювання рівня навчальних досягнень учнів, аналізу результатів навчання, контролю і корекції морфо-функціонального стану, рівня фізичної підготовленості та здоров'я, прогнозування результатів освітнього процесу;

- форми та способи застосування інновацій у професійній діяльності, використання цифрових технологій в освітньому процесі, зокрема для презентації результатів навчання;

вміти:

- здійснювати пошук і використовувати нову фахову інформацію, сучасні та ефективні методики і технології навчання, сприяти вихованню і гармонійному розвитку учнів різних вікових груп у закладах загальної середньої освіти;

- керуватися закономірностями і принципами формування гармонійно розвиненої особистості учня, зокрема фізичного, психічного, соціального та

емоційного компонентів, підвищення функціональних можливостей організму, розвитку фізичних якостей, вдосконалення рухових умінь і навичок у різних видах фізичної активності засобами спортивних ігор;

- планувати та організовувати процес фізичного виховання із застосуванням засобів спортивних ігор, а також з використанням різних видів і форм навчально-пізнавальної діяльності, інновацій у професійній діяльності, цифрових технологій в освітньому процесі, зокрема для презентації результатів навчання;

- застосовувати методи оцінювання, самооцінювання та взаємооцінювання рівня навчальних досягнень учнів, аналізувати результати навчання, контролювати морфо-функціональний стан, визначати рівень фізичної підготовленості, прогнозувати результати освітнього процесу;

- організовувати та впроваджувати різні форми рухової активності у закладах загальної середньої освіти, зокрема урок фізичної культури, із застосуванням фізичного навантаження в оптимальних параметрах з метою гармонійного розвитку, здоров'яформування та зміцнення здоров'я людини.

2. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1

Історія гандболу, правила гри. Класифікація техніки гандболу, методика навчання технічним прийомам. Тактика гандболу, методика навчання тактичним взаємодіям в аспекті організації процесу фізичного виховання у закладах загальної середньої освіти.

Тема 1. Історія розвитку гандболу. Класифікація техніки гандболу, сучасний стан гри. Характеристика технічних прийомів нападу, захисту, техніка гри воротаря. Основи методики навчання технічних прийомів. Техніка гри, класифікація ігрових прийомів, аналіз техніки виконання, основи методики навчання. Основні положення правил гри та методики суддівства.

Тема 2. Техніка нападу. Способи пересування, зупинки, стійки, ловіння і передачі м'яча на місці та у русі. Способи пересування нападника, різновиди виконання зупинок, стійка нападника, способи тримання м'яча (двома руками, однією рукою), ловіння м'яча двома руками, передача м'яча на місці та їх різновиди, ловіння та передача м'яча у русі при паралельному і зустрічному пересуванні. Аналіз техніки виконання, методика навчання, типові вправи (графічний запис). **Різновиди ведення м'яча, обманні дії у нападі (фінти).** Ведення м'яча на місці та у русі, застосування багатударного та одноударного ведення. Обманні дії у нападі (фінти) простий та складний фінт, спрямованість фінтів (фінт на кидок, фінт на передачу, фінт на прохід) обманні дії у нападі з м'ячем та без нього. Аналіз техніки, методика навчання. Застосування підготовчих, підвідних та спеціальних вправ при вивченні ведення м'яча та обманних дій, типові вправи, (графічний запис). **Кидки м'яча по воротах в поєднанні з веденням, передачами при взаємодії з партнером.** Кидки м'яча по воротах, їх різновиди. Кидки м'яча по воротах в опорному положенні (кидки м'яча з місця, у русі). Кидки м'яча по воротах у безопорному положенні, їх різновиди. Аналіз техніки виконання та методика навчання. Застосування підготовчих, підвідних та спеціальних вправ при вивченні кидків м'яча по воротах, типові вправи, (графічний запис).

Тема 3. Техніка захисту. Способи пересування, стійка захисника, зупинки, відбір м'яча, перехоплення. Способи пересування, зупинки, стійка захисника. Відбір м'яча під час ведення на місці та у русі, перехоплення м'яча при передачі між суперниками. Аналіз техніки захисних прийомів та методика навчання. Застосування підготовчих, підвідних та спеціальних вправ при вивченні техніки пересувань відбору м'яча, типові вправи, (графічний запис). **Блокування кидків по воротах, блокування нападника з м'ячем, обманні дії у захисті.** Блокування кидків, вихід на нападника, що виконує атакуючі дії з кидком по воротах, обманні дії у захисті і їх спрямування. Аналіз техніки захисних прийомів та методика навчання. Застосування підготовчих, підвідних та спеціальних вправ при вивченні блокування кидків та блокування нападника з м'ячем, а також

обманних дій у захисті, типові вправи, (графічний запис). **Техніка гри воротаря. Стійки (фронтальна, кутова), вихід з воріт, способи пересування.** Різновиди стійок воротаря (фронтальна стійка, кутова стійка). Способи пересувань у рамці воріт, виходи вперед, відходи на лінію воріт. **Відбивання кидків, підбір та передачі м'яча, обманні дії воротаря.** Відбивання кидків руками, ногами, тулубом. Підбір м'яча, передачі м'яча у контратаку. Спрямування обманних дій воротаря. Аналіз техніки гри воротаря та методика навчання. Застосування підготовчих, підвідних та спеціальних вправ при вивченні дій воротаря, типові вправи, (графічний запис).

Тема 4. Класифікація тактика гандболу, сучасні тренди побудови тактики атакуючих і захисних дій. Командні тактичні дії, групові тактичні взаємодії та індивідуальні тактичні дії у нападі та захисті. Взаємодія з воротарем. Основні засади методики навчання.

Тема 5. Тактика нападу. Індивідуальні тактичні дії у нападі з м'ячем та без м'яча, дії у захисті. Вибір місця, доцільність вибору технічних прийомів нападу та захисту, своєчасність їх застосування відповідно до ігрової ситуації. Індивідуальні тактичні дії воротаря. Методика навчання. **Групові тактичні взаємодії у нападі:** «хрест», «вісімка», «стягування», «заслін» та інші. Застосування в структурі систем нападу. Методика навчання. **Організація командних атакуючих дій за системами нападу (швидкий прорив, позиційний напад).** «Швидкий прорив» (взаємодії двох, трьох гравців при організації контратаки довгою передачею та короткими передачами, взаємодія з воротарем); «позиційний напад» (варіанти 5:1, 4:2, 3:3, 2:4; взаємодія з лінійним гравцем); «при чисельній нерівності» (у більшості, у меншості). Методика навчання.

Тема 6. Тактика захисту. Індивідуальні дії захисника, групові тактичні взаємодії у захисті: «групове блокування кидків», «підстрахування», «проковзування», «перемикання», «перемикання на вхід у лінію». Застосування групових тактичних взаємодій в структурі систем захисту. Взаємодія з воротарем. Методика навчання. **Організація командних тактичних захисних дій за системами захисту (персональний, зонний, змішаний).** «Персональний захист», «зонний захист» (варіанти 6:0, 5:1, 4:2, 3:3), «змішаний захист» (варіанти 5+1, 4+2). Взаємодія з воротарем. Методика навчання. **Тактика гри воротаря при захисті воріт, вибір позиції, взаємодія з лініями захисту.** Взаємодія воротаря з польовими гравцями в організації захисних дій (персональний захист, зонний захист, змішаний захист); **Тактика гри воротаря при організації атакуючих дій. Підбір м'яча, організація контратаки довгою передачею.** Взаємодія воротаря з нападниками в організації атакуючих дій (швидкий прорив, позиційний напад). Письмова робота.

Змістовий модуль 2

Підготовка та розробка плану-конспекту уроку фізичної культури зі спортивних ігор. Критерії визначення навантаження для різних вікових груп школярів. Дозування навантаження в підготовчій, основній та заключній частинах уроку фізичної культури.

Тема. 7. Підготовка та розробка план-конспекту уроку фізичної культури за темою «Спортивні ігри». Структура та основні складові конспекту уроку фізичної культури. Підбір засобів для вирішення завдань уроку, формування змісту основної, підготовчої та заключної частин у відповідності до поставлених завдань уроку.

Тема 8. Критерії визначення навантаження. Дозування навантаження в підготовчій, основній та заключній частинах уроку фізичної культури. Зміст організаційно-методичних вказівок до запропонованих фізичних вправ. Вимоги до організації, особливості проведення та контроль за ходом уроку фізичної культури.

Тема 9. Навчальна практика з проведення уроку фізичної культури за темою «Волейбол» для основної школи.

Урок № 1 (5 клас), завдання уроку:

1. Ознайомити зі стійками волейболіста та способами пересувань у волейболі.
2. Вивчати передачу м'яча зверху двома руками. 3. Виховувати якість спритності.

Урок № 2 (5 клас), завдання уроку:

1. Ознайомити з технікою передачі м'яча знизу двома руками. 2. Повторити передачу зверху двома руками /6-3-4; 6-3-2/. 3. Виховувати якість швидкості.

Урок № 3 (5 клас), завдання уроку:

1. Вивчати техніку подачі знизу (пряма, бокова). 2. Повторити передачу м'яча знизу двома руками. 3. Виховувати якість гнучкості.

Урок № 4 (6 клас), завдання уроку:

1. Ознайомити з технікою виконання прийому подачі /6 м/. 2. Повторити передачу м'яча зверху та знизу двома руками у трійках зі зміною місця. 3. Виховувати швидко-силові якості.

Урок № 5 (6 клас), завдання уроку:

1. Вивчати техніку подачі зверху (пряма, бокова). 2. Повторити прийом-подачі. 3. Виховувати якість гнучкості.

Урок № 6 (7 клас), завдання уроку:

1. Ознайомити з технікою розбігу на нападаючий удар (з 3-х шагів). 2. Повторити подачу зверху (пряму, бокову). 3. Виховувати якість спритності.

Урок № 7 (7 клас), завдання уроку:

1. Вивчати техніку прямого нападаючого удару. 2. Повторити передачу м'яча зверху двома руками через сітку. 3. Виховувати якість швидкості.

Урок № 8 (7 клас), завдання уроку:

1. Ознайомити з технікою пересування на блоці. 2. Повторити прямий нападаючий удар з 4-ї та 2-ї зони. 3. Виховувати якість стрибучості.

Урок № 9 (8 клас), завдання уроку:

1. Вивчати техніку групового блокування.
2. Повторити прийом-подачі.
3. Виховувати швидко-силові якості.

Урок № 10 (8 клас), завдання уроку:

1. Ознайомити з технікою страхування.
2. Повторити техніку групового блокування.
3. Виховувати якість швидкості.

Урок № 11 (9 клас), завдання уроку:

1. Ознайомити з обманними діями у нападі.
2. Повторити командні дії у захисті (страхування).
3. Виховувати якість спритності.

Урок № 12 (9 клас), завдання уроку:

1. Ознайомити з передачею м'яча зверху двома руками назад за голову (у 2-у зону) та передачею м'яча на задню лінію (у 6-у зону).
2. Повторити обманні дії у нападі проти групового блоку.
3. Виховувати якість стрибучості.

Тема 10. Навчальна практика з проведення уроку фізичної культури за темою «Баскетбол» для основної школи.

Урок № 1 (5 клас), завдання уроку:

1. Навчати основним засобам пересувань у баскетболі, ознайомити зі стійкою, зупинками, поворотами, стрибками, пересуванням зі зміною напрямків.
2. Вивчати ловлю та передачу м'яча двома руками від грудей на місці.
3. Виховувати якість швидкості.

Урок № 2 (5 клас), завдання уроку:

1. Вивчати засоби передачі м'яча двома руками та однією рукою від грудей на місці.
2. Повторити ведення м'яча правою та лівою рукою на місці.
3. Виховувати якість спритності.

Урок № 3 (5 клас), завдання уроку:

1. Ознайомити з виконанням кидка однією рукою з місця (штрафний кидок).
2. Повторити ловлю та передачу м'яча двома руками від грудей у русі.
3. Виховувати швидко-силові якості.

Урок № 4 (6 клас), завдання уроку:

1. Вивчати ловлю та передачу м'яча однією рукою від плеча з місця.
2. Ознайомити з виконанням кидка з подвійного кроку.
3. Виховувати якість гнучкості.

Урок № 5 (6 клас), завдання уроку:

1. Ознайомити з технікою кидка у стрибку.
2. Вивчати кидок однією рукою знизу у русі (подвійний крок).
3. Виховувати якість витривалості.

Урок № 6 (6 клас), завдання уроку:

1. Вивчати ловлю та передачу м'яча у русі двома руками від грудей.
2. Повторити зупинки після ведення м'яча.
3. Виховувати швидко-силові якості.

Урок № 7 (7 клас), завдання уроку:

1. Вивчати виконання штрафних кидків.
2. Повторити викидання та вибивання м'яча.
3. Виховувати вміння колективних дій.

Урок № 8 (7 клас), завдання уроку:

1. Повторити виконання зустрічної передачі м'яча з відскоком від підлоги.

2. Ознайомити з ведінням м'яча у русі. 3. Виховувати вміння взаємодії з партнерами.

Урок № 9 (7 клас), завдання уроку:

1. Удосконалювати виконання ловлі та передачі м'яча у русі. 2. Повторити ведіння м'яча поперемінно правою та лівою рукою. 3. Виховувати якість спритності.

Урок № 10 (8 клас), завдання уроку:

1. Повторити ведіння м'яча з протидією захисника. 2. Удосконалювати кидок м'яча в кільце однією рукою після 2-х кроків. 3. Виховувати якість швидкості.

Урок № 11 (8 клас), завдання уроку:

1. Повторити виривання та вибивання м'яча. 2. Удосконалювати кидки у стрибку. 3. Виховувати якість гнучкості.

Урок № 12 (8 клас), завдання уроку:

1. Вивчати виконання штрафних кидків. 2. Повторити виривання та вибивання м'яча. 3. Виховувати швидкісно-силові якості.

Урок № 13 (9 клас), завдання уроку:

1. Вивчати кидок м'яча однією рукою знизу у русі (подвійний крок). 2. Повторити ведення м'яча правою та лівою рукою у русі. 3. Виховувати якість гнучкості.

Урок № 14 (9 клас), завдання уроку:

1. Удосконалювати різновиди передач на місці. 2. Повторити виривання та вибивання м'яча. 3. Виховувати вміння колективних дій.

Тема 11. Навчальна практика з проведення уроку фізичної культури за темою «Гандбол» для основної школи.

Урок № 1 (5 клас), завдання уроку:

1. Ознайомити зі стійками гандболіста та способами пересування у гандболі. 2. Вивчати зупинку кроком та стрибком. 3. Виховувати якість швидкості.

Урок № 2 (5 клас), завдання уроку:

1. Вивчати способи тримання м'яча та ловлю м'яча двома руками на місці. 2. творити уяву про способи ловлі та передачі м'яча на місці. 3. Виховувати якість спритності.

Урок № 3 (5 клас), завдання уроку:

1. Вивчати техніку ловлі м'яча двома руками на місці та техніку передачі м'яча зігнутою рукою зверху. 2. Повторити способи пересувань, стійки гандболіста та техніку зупинок. 3. Виховувати якість гнучкості.

Урок № 4 (6 клас), завдання уроку:

1. Вивчати техніку ловлі та передачі м'яча у русі при паралельному та зустрічному переміщеннях. 2. Повторити техніку виконання передачі м'яча на місці та з 3-х кроків. 3. Виховувати швидкісно-силові якості.

Урок № 5 (6 клас), завдання уроку:

1. Ознайомити з технікою ведення м'яча на місці та у русі. Ведення м'яча поперемінно лівою та правою рукою. 2. Повторити техніку ловлі та передачі м'яча у русі при паралельному та зустрічному переміщеннях. 3. Виховувати якість гнучкості.

Урок № 6 (6 клас), завдання уроку:

1. Ознайомити з технікою виконання кидка м'яча способом зігнутою рукою зверху з місця.
2. Удосконалювати техніку виконання одноударного та багатоударного ведення м'яча.
3. Виховувати якість спритності.

Урок № 7 (7 клас), завдання уроку:

1. Ознайомити з різновидами кидків м'яча по воротах зігнутою рукою зверху в опорному положенні.
2. Повторити одноударне та багатоударне ведення м'яча зі зміною швидкості та напрямку руху.
3. Виховувати якість витривалості.

Урок № 8 (7 клас), завдання уроку:

1. Вивчати техніку виконання кидка м'яча по воротах зігнутою рукою зверху у стрибку.
2. Ознайомити з технікою виконання та правилами семиметрового штрафного кидка.
3. Виховувати спеціальну стрибучість.

Урок № 9 (7 клас), завдання уроку:

1. Розучувати техніку вибивання м'яча у суперника під час ведення.
2. Удосконалювати техніку ведення м'яча з послідувачим кидком по воротах при протидії захисника.
3. Виховувати швидко-силові якості.

Урок № 10 (8 клас), завдання уроку:

1. Вивчати техніку виконання блокування кидків м'яча по воротах.
2. Повторити техніку виконання кидків м'яча по воротах у стрибку та опорному положенні з протидією блокуючого.
3. Виховувати якість спеціальної витривалості.

Урок № 11 (8 клас), завдання уроку:

1. Вивчати техніку виконання фінтів простих і складних на прохід, передачу та кидок по воротах.
2. Удосконалювати техніку виконання кидків м'яча по воротах при блокуванні.
3. Виховувати якість спритності.

Урок № 12 (9 клас), завдання уроку:

1. Вивчати техніку виконання захисного прийому «вихід на нападника що виконує кидок».
2. Удосконалювати виконання обманних дій (простий та складний фінти та їх різновиди за спрямованістю).
3. Виховувати спеціальні швидкісні якості.

Урок № 13 (9 клас), завдання уроку:

1. Вивчати техніку виконання потайних передач на місці та у русі.
2. Повторити техніку виконання ловлі та передачі м'яча у русі при протидії захисників.
3. Виховувати швидко-силові якості.

3. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	К-ть годин	
		Денна	Заочна
3 семестр			
1.	Семінар. Історія розвитку гандболу. Класифікація техніки гандболу, сучасний стан гри.	2	2
1.	Семінар. Характеристика технічних прийомів нападу, захисту, техніка гри воротаря. Основи методики навчання технічних прийомів.	2	
2.	Вирішення практичних завдань. Техніка нападу. Способи пересування, зупинки, стійки, ловіння і передачі м'яча на місці та у русі. Схематичне зображення вправ з ОМВ.	2	
2.	Вирішення практичних завдань Різновиди ведення м'яча, обманні дії у нападі (фінти). Кидки м'яча по воротах в поєднанні з веденням, передачами при взаємодії з партнером. Схематичне зображення вправ з ОМВ.	2	
3.	Вирішення практичних завдань. Техніка захисту. Способи пересування, стійка захисника, зупинки, відбір м'яча, перехоплення. Блокування кидків по воротах, блокування нападника з м'ячем, обманні дії у захисті. Схематичне зображення вправ з ОМВ.	2	2
3.	Вирішення практичних завдань. Техніка гри воротаря. Стійки (фронтальна, кутова), вихід з воріт, способи пересування. Відбивання кидків, підбір та передачі м'яча, обманні дії воротаря. Схематичне зображення вправ з ОМВ.	2	
4.	Семінар. Класифікація тактика гандболу, сучасні тренди побудови тактики атакуючих і захисних дій.	2	
4.	Вирішення практичних завдань. Командні тактичні дії, групові тактичні взаємодії та індивідуальні тактичні дії у нападі та захисті. Взаємодія з воротарем. Основні засади методики навчання. Схематичне зображення вправ з ОМВ.	2	
5.	Вирішення практичних завдань. Тактика нападу. Індивідуальні тактичні дії у нападі з м'ячем та без м'яча, дії у захисті. Схематичне зображення вправ з ОМВ.	2	2
5.	Вирішення практичних завдань. Групові тактичні взаємодії у нападі. Організація командних атакуючих дій за системами нападу (швидкий прорив, позиційний напад). Схематичне зображення вправ з ОМВ.	2	
6.	Вирішення практичних завдань. Тактика захисту. Індивідуальні дії захисника, групові тактичні взаємодії у захисті. Організація командних тактичних захисних дій за системами захисту (персональний, зонний, змішаний). Схематичне зображення вправ з ОМВ.	2	
6.	Вирішення практичних завдань. Тактика гри воротаря при захисті воріт, вибір позиції, взаємодія з лініями захисту. Тактика гри воротаря при організації атакуючих дій. Підбір м'яча, організація контратаки довгою передачею. Схематичне зображення вправ з ОМВ	2	
Усього за 3 семестр:		24	6

4 семестр			
7.	<i>Семінар.</i> Підготовка та розробка план-конспекту уроку фізичної культури за темою «Спортивні ігри».	2	
8.	<i>Семінар.</i> Критерії визначення навантаження. Дозування навантаження в підготовчій, основній та заключній частинах уроку фізичної культури.	2	
9.	<i>Тренінг.</i> Навчальна практика з проведення уроку фізичної культури за темою «Волейбол» для основної школи (Урок №1-4).	6	2
	<i>Тренінг.</i> Навчальна практика з проведення уроку фізичної культури за темою «Волейбол» для основної школи (Урок №5-8).		
	<i>Тренінг.</i> Навчальна практика з проведення уроку фізичної культури за темою «Волейбол» для основної школи (Урок №9-12).		
10.	<i>Тренінг.</i> Навчальна практика з проведення уроку фізичної культури за темою «Баскетбол» для основної школи (Урок №1-4).	6	2
	<i>Тренінг.</i> Навчальна практика з проведення уроку фізичної культури за темою «Баскетбол» для основної школи (Урок №5-9).		
	<i>Тренінг.</i> Навчальна практика з проведення уроку фізичної культури за темою «Баскетбол» для основної школи (Урок №10-14).		
11.	<i>Тренінг.</i> Навчальна практика з проведення уроку фізичної культури за темою «Гандбол» для основної школи (Урок №1-4).	6	2
	<i>Тренінг.</i> Навчальна практика з проведення уроку фізичної культури за темою «Гандбол» для основної школи (Урок №5-8).		
	<i>Тренінг.</i> Навчальна практика з проведення уроку фізичної культури за темою «Гандбол» для основної школи (Урок №9-13).		
Усього за 4 семестр		22	6
ВСЬОГО ГОДИН:		66	12

4. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

До практичних занять подані теми для обговорення.

1. Як змінювалась техніка гри в гандбол з моменту виникнення до сьогодення?
2. Який технічний елемент (ловіння, ведення чи кидок) найбільше визначає результативність команди?
3. Які помилки найчастіше допускають гравці у захисті?
4. Які тактичні дії у нападі найефективніші проти щільного захисту?
5. У яких ігрових ситуаціях доцільно застосовувати персональний захист?
6. Які тактичні дії воротаря підвищують ефективність командної гри.
7. Які дії воротаря найчастіше призводять до помилок — і як їх запобігти?
8. Чому командна тактика повинна будуватися на сильних сторонах окремих гравців?
9. Як змінюються завдання тренувального процесу залежно від періоду підготовки (підготовчий, змагальний, перехідний)?
10. Яке співвідношення техніко-тактичних і фізичних вправ є оптимальним для молодих гандболістів?
11. Які показники найточніше відображають готовність гравця до гри?
12. Як тренеру адаптувати методику підготовки під гравців із різним рівнем мотивації та досвіду?
13. Які методи контролю навантаження найефективніші у гандболі (суб'єктивні чи об'єктивні)?
14. Чому трактування фолу може бути різним у різних суддів? Як тренер може підготувати гравців до цього?
15. Чи потрібно спортсменам детально вивчати правила гри, якщо вони не планують бути суддями?

16. Які фактори впливають на втрату концентрації під час вирішальних моментів гри?
17. Як тренеру будувати стосунки в команді, щоб поразки не знижували мотивацію?
18. Чи варто виділяти «лідерів» у команді офіційно, чи краще, щоб вони формувалися природно?
19. Які способи емоційної регуляції найбільш ефективні перед змаганнями?

5. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Тема 1. Історія розвитку гандболу. Класифікація техніки гандболу, сучасний стан гри. Характеристика технічних прийомів нападу, захисту, техніка гри воротаря. Основи методики навчання технічних прийомів.

1. Усне опитування.

- Назвіть етапи розвитку гандболу в Європі та Україні.
- Охарактеризуйте основні технічні прийоми гри.

2. Письмове опитування.

- Складіть короткий конспект історичних етапів розвитку гандболу.
- Описати класифікацію технічних прийомів гандболу.

3. Схематичне зображення.

- Структура технічних прийомів гандболу (атака, захист, гра воротаря).

4. Глосарій.

- Підготуйте визначення термінів з теми (гандбол, техніка, напад, захист, воротар, методика, етап розвитку).

5. Презентація.

- Міні-презентація (5–7 слайдів) «Історія становлення та розвиток гандболу в Україні».

Тема 2. Техніка нападу. Способи пересування, зупинки, стійки, ловіння і передачі м'яча на місці та у русі. Різновиди ведення м'яча, обманні дії у нападі (фінти). Кидки м'яча по воротах в поєднанні з веденням, передачами при взаємодії з партнером.

1. Усне опитування.

- Які існують способи пересування у нападі?
- Назвіть основні види передач м'яча у русі.

2. Письмове опитування.

- Порівняйте техніку ловіння і передачі м'яча у русі та на місці.
- Опишіть основні види кидків по воротах.

3. Схематичне зображення.

- Схема пересувань нападника під час атаки.

4. Глосарій.

- Підготуйте визначення термінів з теми (передача, ведення, кидок, фінт, атака, взаємодія, переміщення.).

5. Презентація.

- «Ефективні технічні прийоми у нападі: від пересування до кидка » (6–8 слайдів).

Тема 3. Техніка захисту. Способи пересування, стійка захисника, зупинки, відбір м'яча, перехоплення. Блокування кидків по воротах, блокування нападника з м'ячем, обманні дії у захисті. Техніка гри воротаря. Стійки (фронтальна, кутова), вихід з воріт, способи пересування. Відбивання кидків, підбір та передачі м'яча, обманні дії воротаря.

1. Усне опитування.

- Які основні елементи техніки захисника?
- У чому полягає роль воротаря у захисті?

2. Письмове опитування.

- Описати техніку блокування кидків та перехоплення м'яча.
- Скласти короткий опис техніки гри воротаря.

3. Схематичне зображення.

- Положення гравців під час захисту (зонний захист).

4. Глосарій.

- Підготуйте визначення термінів з теми (захист, блокування, перехоплення, воротар, стійка, пересування, обманний рух).

5. Презентація.

- «Роль воротаря в організації захисних дій команди» (5–6 слайдів).

Тема 4. Класифікація тактика гандболу, сучасні тренди побудови тактики атакуючих і захисних дій. Командні тактичні дії, групові тактичні взаємодії та індивідуальні тактичні дії у нападі та захисті. Взаємодія з воротарем. Основні засади методики навчання.

1. Усне опитування

- Що таке тактика гри у гандболі?
- Назвіть види тактичних дій (індивідуальні, групові, командні).

2. Письмове опитування

- Скласти таблицю порівняння атакуючих і захисних тактик.
- Визначити сучасні тенденції розвитку тактичних дій.

3. Схематичне зображення.

- Схема взаємодії гравців у нападі та захисті (групові дії).

4. Глосарій.

- Підготуйте визначення термінів з теми (тактика, взаємодія, система гри, стратегія, групові дії, командні дії, воротар).

5. Презентація.

- «Сучасні тенденції розвитку тактики гандболу» (5–7 слайдів).

Тема 5. Тактика нападу. Індивідуальні тактичні дії у нападі з м'ячем та без м'яча, дії у захисті. Групові тактичні взаємодії у нападі. Організація командних атакуючих дій за системами нападу (швидкий прорив, позиційний напад).

1. Усне завдання.

- Описати групові тактичні взаємодії у нападі.
- У чому полягає позиційний напад?

2. Письмове опитування.

- Опишіть приклад індивідуальних тактичних дій нападника та захисника.
- Розробити коротку схему організації швидкого прориву.

3. Схематичне зображення.

- Схема організації позиційного нападу команди.

4. Глосарій.

- Підготуйте визначення термінів з теми (позиційний напад, швидкий прорив, взаємодія, передача, завершення атаки, зона, розіграш).

5. Презентація.

- «Організація командних атакувальних дій у гандболі» (7–8 слайдів).

Тема 6. Тактика захисту. Індивідуальні дії захисника, групові тактичні взаємодії у захисті. Організація командних тактичних захисних дій за системами захисту (персональний, зонний, змішаний). Тактика гри воротаря при захисті воріт, вибір позиції, взаємодія з лініями захисту. Тактика гри воротаря при організації атакувальних дій. Підбір м'яча, організація контратаки довгою передачею.

1. Усне опитування.

- Назвіть системи організації командного захисту?
- Які особливості має зонний і змішаний захист?

2. Письмове завдання.

- Порівняйте персональний і зонний види захисту.
- Опишіть тактику гри воротаря при організації контратаки.

3. Схематичне зображення.

- Схема командного розташування при зонному захисті.

4. Глосарій.

- Підготуйте визначення термінів з теми (захист, система, персональний,

зонний, воротар, контратака, взаємодія).

5. Презентація.

- «Системи організації командного захисту у гандболі» (6–8 слайдів).

Тема 7. Підготовка та розробка план-конспекту уроку фізичної культури за темою «Спортивні ігри».

1. Усне опитування.

- Які основні структурні елементи уроку фізичної культури?
- У чому особливість проведення уроку з гандболу?

2. Письмове завдання.

- Розробити план-конспект уроку з теми «Передача і ловіння м'яча».
- Визначити методи та засоби навчання у кожній частині уроку.

3. Схематичне зображення.

- Схема побудови уроку фізичної культури (підготовча, основна, заключна частини).

4. Глосарій.

- Підготуйте визначення термінів з теми (урок, структура, план-конспект, методика, засоби, організація, етапи).

5. Презентація.

- «Структура сучасного уроку фізичної культури з елементами гандболу» (6–7 слайдів).

Тема 8. Критерії визначення навантаження. Дозування навантаження в підготовчій, основній та заключній частинах уроку фізичної культури.

1. Усне опитування.

- Що таке дозування фізичного навантаження?
- Які фактори впливають на визначення інтенсивності навантаження?

2. Письмове завдання.

- Порівняйте критерії дозування навантаження для різних частин уроку.
- Розробіть таблицю оцінки фізичного навантаження за ЧСС.

3. Схематичне зображення.

- Графічна модель дозування навантаження на етапах уроку.

4. Глосарій.

- Підготуйте визначення термінів з теми (навантаження, інтенсивність, обсяг, критерій, частота серцевих скорочень, фаза, контроль).

5. Презентація.

«Дозування фізичного навантаження на уроках фізичної культури». (5–6 слайдів).

Тема 9-11 розробка плану-конспекту уроку.

Вимоги до виконання завдань:

1. Усне опитування.

- Виконується у форматі підготовки коротких відповідей на теоретичні запитання.
- Студент повинен вміти чітко, логічно і послідовно викласти матеріал.
- Відповідь має містити основні поняття, визначення та приклади з практики гандболу.

2. Письмове опитування / завдання.

- Оформлюється письмово (в зошиті або у друкованому вигляді).
- Повинно містити структуровану відповідь: вступ, основну частину, висновки.
- Використовуються правильні терміни, короткі схеми, таблиці чи порівняння, якщо це доцільно.

3. Схематичне зображення.

- Виконується від руки або за допомогою комп'ютерних засобів (Word, PowerPoint тощо).
- Повинно відображати логіку дій, послідовність елементів техніки чи структуру процесу.

- Усі позначення мають бути зрозумілими, бажано додати короткі пояснення під схемою.

4. Глосарій.

- Містить не менше 5 і не більше 10 термінів по темі.
- Для кожного терміна подається коротке визначення (1–2 речення).
- Тлумачення має бути науковим, але лаконічним, з урахуванням специфіки фізичної культури.

5. Презентація.

- Виконується в PowerPoint, Google Slides або Canva.
- Обсяг — 5–8 слайдів.
- Обов'язкові елементи: назва теми, мета, основний зміст (зображення, схеми, ключові тези), висновки.
- Дизайн стриманий і читабельний, текст не перевищує 6–8 рядків на слайд.

6. Індивідуальне навчально-дослідне завдання

(комплекс фізичних вправ) (3 семестр)

№ з/п	Назва теми (за вибором)
1.	Розробити комплекс фізичних вправ з навчання технічним прийомам: техніка переміщень, стійок, зупинок та навчання тактичним діям: індивідуальні тактичні дії нападника та захисника (вибір місця, доцільність і своєчасність ухвалення рішень).
2.	Розробити комплекс фізичних вправ з навчання технічним прийомам нападу: ловля та передача м'яча різними способами на місці та в русі та навчання тактичним діям у нападі: групові тактичні взаємодії у парах, трійках з лінійним та перехресним пересуванням, створення внутрішнього та зовнішнього заслону.
3.	Розробити комплекс фізичних вправ з навчання технічним прийомам нападу: багатоударне ведення м'яча на місці, у русі та одноударне ведення та навчання тактичним діям у нападі: групові тактичні взаємодії з залученням чотирьох і більше польових гравців (стягування).
4.	Розробити комплекс фізичних вправ з навчання технічним прийомам нападу: кидки м'яча у ворота в опорному та безопорному положеннях, з місця та у русі та навчання тактичним діям у нападі: умови застосування систем нападу (стрімкий прорив, позиційний напад), реалізація варіантів цих систем.
5.	Розробити комплекс фізичних вправ з навчання технічним прийомам захисту: блокування кидків у ворота одиночне та групове та навчання тактичним діям у захисті: групові тактичні взаємодії (групове блокування, підстрахування, перемикання, проковзування).
6.	Розробити комплекс фізичних вправ з навчання технічним прийомам захисту: відбір м'яча (перехоплення, вибивання) та навчання тактичним діям у захисті: умови застосування систем захисту (персональний, позиційний та змішаний захист), реалізація варіантів цих систем.
7.	Розробити комплекс фізичних вправ з навчання техніки гри воротаря: стійки, переміщення, відбивання кидків та навчання тактичним діям: індивідуальні тактичні дії воротаря при виконанні захисних дій та організації атакуювальних дій. Взаємодія з польовими гравцями.
8.	Тема запропонована студентом.

Індивідуальні навчально-дослідні завдання (ІНДЗ) 4 семестр

№ з/п	Тематика (за вибором)
1.	Розробити розгорнутий план-конспект уроку фізичної культури із застосуванням засобів спортивних ігор (баскетбол) для закладу загальної середньої освіти
2.	Розробити розгорнутий план-конспект уроку фізичної культури із застосуванням засобів спортивних ігор (волейбол) для закладу загальної середньої освіти
3.	Розробити розгорнутий план-конспект уроку фізичної культури із застосуванням засобів спортивних ігор (гандбол) для закладу загальної середньої освіти
4.	Тема запропонована студентом.

Вимоги до оформлення роботи

Обсяг роботи – 4-6 сторінок комп'ютерного тексту формату А4. Робота має відповідати таким вимогам: шрифт Times New Roman; кегль 14; креслення звичайне; відстань між рядками 1,5 інтервали; відступ 1,25 см.

Текст роботи розміщується на аркуші з дотриманням таких розмірів полів: з лівого боку – 20 мм, з правого – 20 мм, зверху та знизу – 20 мм.

Рекомендації щодо виконання ІНДЗ

1. Обрати одну тему з рекомендованого переліку.
2. Підібрати необхідну літературу, вивчити та проаналізувати її.
3. Актуальність і змістовність.

Робота повинна відображати сучасні підходи до навчання й удосконалення техніки та тактики у спортивних іграх, мати логічну структуру та розкривати суть поставленого питання.

4. Науково-методичний підхід.

Виклад матеріалу має ґрунтуватися на сучасних методичних рекомендаціях, підручниках та наукових джерелах. Бажано продемонструвати вміння узагальнювати інформацію та робити власні висновки.

5. Практична спрямованість.

Завдання повинно містити приклади застосування у навчально-тренувальному процесі, підкреслювати можливість використання розроблених елементів на практиці.

6. Логіка і послідовність викладу.

Матеріал необхідно подавати системно, послідовно й доступно. Структура має включати вступ, основну частину, висновки.

7. Самостійність виконання.

Робота повинна бути результатом самостійного опрацювання теми студентом, з дотриманням академічної доброчесності.

8. Висновки та рекомендації.

У кінці роботи обов'язково подаються узагальнення та практичні поради, що демонструють розуміння теми та вміння застосовувати знання на практиці.

Здобувач повинен глибоко і всебічно висвітлити актуальність проблеми. Особливу увагу слід приділити дискусійним питанням. Якщо в літературі відсутня єдина точка зору з питань, які досліджуються, слід навести думки кількох авторів, дати їх критичну оцінку та висловити свої міркування з даних питань. Це допоможе більш глибокому засвоєнню матеріалу. Навчальну літературу з вибраного теоретичного питання студент добирає як за рекомендованим списком літератури, так і самостійно.

Особливу увагу слід звернути на періодичні наукові видання. Зібраний, вивчений і опрацьований матеріал з певного теоретичного питання має викладатися логічно, може бути поділений на кілька пунктів і підпунктів. Доцільним є використання наочного матеріалу: таблиць, рисунків, діаграм тощо.

**ЗДОБУВАЧ ПРИ ВИКОНАННІ ІНДЗ ПОВИНЕН
ДОТРИМУВАТИСЯ ПРИНЦИПІВ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ,
НЕ ДОПУСКАТИ АКАДЕМІЧНИЙ ПЛАГІАТ.**

Академічний плагіат – оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості), та/або відтворення опублікованих текстів інших авторів без відповідного посилання (відповідно до ст. 69 Закону України «Про вищу освіту»).

Види академічного плагіату:

- копіювання;
- перефразування;
- компіляція;
- використання інформації (факти, ідеї, формули, числові значення тощо) з джерела без посилання на це джерело;
- подання як власних робіт (тез, аналітичних звітів, письмових робіт, есеїв тощо), виконаних на замовлення іншими особами, у тому числі робіт, стосовно яких справжні автори надали згоду на таке використання.

7. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Критерії оцінювання за різними видами роботи

Вид роботи	Бали	Критерії
Практичні заняття	3 семестр	
	0 балів	Здобувач не бере участі в практичному занятті, є лише спостерігачем або відсутній.
	1-2 бали	Здобувач бере участь у практичному занятті, проявляє ініціативу і бажання при виконанні навчальних завдань, виконує поставлені завдання з незначними помилками, здатен аналізувати і інтерпретувати результати навчання за алгоритмом.
	3-4 балів	Здобувач бере участь у практичному занятті, проявляє ініціативу і бажання при виконанні навчальних завдань, виконує поставлені завдання практично без помилок, здатен аналізувати і інтерпретувати результати навчання.
Практичні заняття	4 семестр	
	0 балів	Здобувач не бере участі в практичному занятті, є лише спостерігачем або відсутній.
	1-2 бал	Здобувач бере участь у практичному занятті, проявляє ініціативу і бажання при виконанні навчальних завдань, виконує поставлені завдання з незначними помилками, здатен аналізувати і інтерпретувати результати навчання за алгоритмом.
	3-4 бали	Здобувач бере участь у практичному занятті, проявляє ініціативу і бажання при виконанні навчальних завдань, виконує поставлені завдання практично без помилок, здатен аналізувати і інтерпретувати результати навчання.
Самостійна робота (теми: 1, 4)	3 семестр	
	0 балів	Робота не виконана, або виконана формально, здобувач не володіє матеріалом.
	1 бал	Робота виконана не в повному обсязі, спостерігається формальний підхід, здобувач слабо володіє матеріалом.
	2-3 бали	Робота виконана добре, здобувач володіє матеріалом, частково проявляє елементи креативного підходу, але відсутня деталізація у виконанні, зустрічаються помилки.
	4 бали	Робота виконана в повному обсязі, здобувач володіє матеріалом, присутня деталізація у виконанні, саме виконання характеризується творчим підходом.

Самостійна робота (теми:2, 3, 5, 6)	0 балів	Робота не виконана, або виконана формально, здобувач не володіє матеріалом.
	1 бал	Робота виконана не в повному обсязі, спостерігається формальний підхід, здобувач слабо володіє матеріалом.
	2 бали	Робота виконана добре, здобувач володіє матеріалом, частково проявляє елементи креативного підходу, але відсутня деталізація у виконанні, зустрічаються помилки.
	3 бали	Робота виконана в повному обсязі, здобувач володіє матеріалом, присутня деталізація у виконанні, саме виконання характеризується творчим підходом.
Самостійна робота	4 семестр	
	0 балів	Робота не виконана, або виконана формально, здобувач не володіє матеріалом.
	1 бал	Робота виконана не в повному обсязі, спостерігається формальний підхід, здобувач слабо володіє матеріалом.
	2-3 бали	Робота виконана добре, здобувач володіє матеріалом, частково проявляє елементи креативного підходу, але відсутня деталізація у виконанні, зустрічаються помилки.
	4 бали	Робота виконана в повному обсязі, здобувач володіє матеріалом, присутня деталізація у виконанні, саме виконання характеризується творчим підходом.
Індивідуальне навчально-дослідне завдання (комплекс фізичних вправ)	3 – 4 семестри	
	0 балів	Завдання не виконано.
	1-3 бали	Завдання виконано формально і не повністю, обсягом, який складає 1/2. Зміст і структура роботи частково відповідає вимогам завдання. Наявна значна кількість суттєвих помилок. Здобувач не володіє науковим мисленням, методом аналізу навчального матеріалу, не здатен виконувати дослідницьку роботу та узагальнювати інформацію зі спеціальної літератури.
	4-6 балів	Завдання виконане загалом формально не в повному обсязі, який складає 2/3. Зміст і структура роботи частково відповідає вимогам завдання. Наявна незначна кількість суттєвих помилок. Робота характеризується відсутністю змістової цілісності і непослідовністю викладу матеріалу. Здобувач в окремих випадках демонструє наукове мислення і припускається помилок в аналізі навчального матеріалу, поодинокі спроби виконувати дослідницьку роботу та узагальнювати інформацію зі спеціальної літератури.

	7-9 балів	Завдання виконано з творчим підходом містить авторські елементи, розгорнуте, але не в повному обсязі і становить 3/4 від обсягу завдання. Зміст і структура роботи переважно відповідає вимогам завдання. Наявні поодинокі помилки. Робота здебільшого характеризується змістовою цілісністю і послідовністю викладу матеріалу. Здобувач демонструє наукове мислення, але припускається помилок в аналізі навчального матеріалу, здатність посередньо виконувати дослідницьку роботу та узагальнювати інформацію зі спеціальної літератури.
	10 балів	Завдання виконано повністю. Продemonстровано творчий підхід, містить авторські елементи, розгорнуте і деталізоване. Зміст і структура роботи відповідає вимогам завдання. Робота характеризується змістовою цілісністю і послідовністю викладу матеріалу. Здобувач демонструє наукове мислення, уміння аналізувати навчальний матеріал, здатність якісно виконувати дослідницьку роботу та узагальнювати інформацію зі спеціальної літератури.
Письмова робота	3 – 4 семестри	
	0 балів	Відповіді на запитання відсутні, або не правильні, визначення супроводжуються значними помилками або не відповідають сутності поставлених запитань.
	1 бал	Немає відповідей на усі запитання, або відповіді є, проте, неповні і без деталізації, наявні помилки у визначеннях. Не впевнено оперує фаховою термінологією.
	2 бали	Відповіді є на всі запитання, вони правильні, розгорнуті, присутня деталізація у визначеннях, немає суттєвих помилок. Впевнено оперує фаховою термінологією.

Критерії оцінювання підсумкового контролю (3 семестр, залік), (4 семестр, залік)

Для навчальної дисципліни «Теорія і методика навчання спортивних ігор у закладах загальної середньої освіти» навчальним планом передбачено підсумковий контроль у формі заліків. Кількість балів, необхідних для заліку (не менше 60), Здобувач отримує під час участі у практичних заняттях, виконання всіх видів самостійної роботи.

Критерії оцінювання за всіма видами контролю

Сума балів	Критерії оцінки
Відмінно (90 – 100 А)	Здобувач вищої освіти має ґрунтовні знання з навчальної дисципліни, здатен застосовувати фахову теоретичну інформацію, відмінно володіє навичками професійного спілкування у сфері фізичного виховання із застосуванням фахової термінології і дотриманням етики ділової комунікації. Впевнено оперує знаннями з історії спортивних ігор, правил гри, класифікації техніко-тактичних прийомів і методики навчання при моделюванні процесу фізичного виховання у ЗЗСО засобами спортивних ігор (баскетбол, волейбол, гандбол). Інтерпретує отримані результати навчання. Здатен керуватися дидактичними принципами, застосовувати відповідні методи і форми побудови процесу спеціальної фізичної та техніко-тактичної підготовки, а також виховання провідних рухових якостей засобами спортивних ігор в умовах різних форм організації занять фізичними вправами у ЗЗСО. Для вирішення поставлених завдань здатен планувати та організовувати процес фізичного виховання із застосуванням засобів спортивних ігор, а також з використанням різних видів і форм навчально-пізнавальної діяльності, інновацій у професійній діяльності, цифрових технологій в освітньому процесі, зокрема для презентації результатів навчання. Здатен організовувати та впроваджувати різні форми рухової активності засобами спортивних ігор, зокрема урок фізичної культури, із застосуванням фізичного навантаження в оптимальних параметрах з метою здоров'яформування та зміцнення здоров'я людини. Здатен застосовувати методи оцінювання, самооцінювання та взаємооцінювання рівня навчальних досягнень учнів, аналізувати результати навчання, контролювати морфо-функціональний стан, визначати рівень фізичної підготовленості, прогнозувати результати освітнього процесу. При виконанні практичних завдань проявляє вміння самостійно вирішувати їх, володіє науковим мисленням, демонструє уміння виконувати дослідницьку роботу, активно включається в обговорення, обґрунтовано відстоює власну точку зору. При виконанні практичних завдань, здобувач припускається точкових помилок, які є несуттєвими, здатен самостійно їх усунути.
Добре (82-89 В)	Здобувач вищої освіти має достатні, знання з навчальної дисципліни, переважно здатен, застосовувати фахову теоретичну інформацію, достатньо володіє навичками професійного спілкування у сфері фізичного виховання із застосуванням фахової термінології і дотриманням етики ділової комунікації.

	Достатньо впевнено оперує знаннями з історії, правил гри, класифікації техніко-тактичних прийомів і методики при моделюванні процесу фізичного виховання у ЗЗСО засобами спортивних ігор (баскетбол, волейбол, гандбол). У більшості випадків інтерпретує отримані результати навчання. Переважно здатен керуватися дидактичними принципами, застосовувати відповідні методи і форми побудови процесу спеціальної фізичної та техніко-тактичної підготовки, а також виховання провідних рухових якостей засобами спортивних ігор в умовах різних форм організації занять фізичними вправами у ЗЗСО. Для вирішення поставлених завдань, як правило, здатен планувати та організовувати процес фізичного виховання із застосуванням засобів спортивних ігор, а також з використанням різних видів і форм навчально-пізнавальної діяльності, інновацій у професійній діяльності, цифрових технологій в освітньому процесі, зокрема для презентації результатів навчання. Переважно здатен організовувати та впроваджувати різні форми рухової активності засобами спортивних ігор, зокрема урок фізичної культури, із застосуванням фізичного навантаження в оптимальних параметрах з метою здоров'яформування та зміцнення здоров'я людини. У більшості випадків здатен застосовувати методи оцінювання, самооцінювання та взаємооцінювання рівня навчальних досягнень учнів, аналізувати результати навчання, контролювати морфо-функціональний стан, визначати рівень фізичної підготовленості, прогнозувати результати освітнього процесу. При виконанні завдань, як правило, проявляє вміння самостійно вирішувати їх, достатньо володіє науковим мисленням, демонструє у більшості випадків уміння виконувати дослідницьку роботу, включається в обговорення, впевнено відстоює власну точку зору. При виконанні практичних завдань, здобувач самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких є незначною.
Добре (74-81 С)	Здобувач вищої освіти має недостатні знання з навчальної дисципліни, у більшості випадків здатен застосовувати фахову теоретичну інформацію, недостатньо володіє навичками професійного спілкування у сфері фізичного виховання із застосуванням фахової термінології і дотриманням етики ділової комунікації. Переважає впевнено оперує знаннями з історії, правил гри, класифікації техніко-тактичних прийомів і методики навчання при моделюванні процесу фізичного виховання у ЗЗСО засобами спортивних ігор (баскетбол, волейбол, гандбол). Загалом інтерпретує отримані результати навчання. У більшості випадків здатен керуватися дидактичними принципами, застосовувати відповідні методи і форми побудови процесу спеціальної фізичної та техніко-тактичної підготовки, а також виховання провідних рухових якостей засобами спортивних ігор

	в умовах різних форм організації занять фізичними вправами у ЗЗСО. Для вирішення поставлених завдань у більшості випадків здатен планувати та організовувати процес фізичного виховання із застосуванням засобів спортивних ігор, а також з використанням різних видів і форм навчально-пізнавальної діяльності, інновацій у професійній діяльності, цифрових технологій в освітньому процесі, зокрема для презентації результатів навчання. У більшості випадків здатен організовувати та впроваджувати різні форми рухової активності засобами спортивних ігор, зокрема урок фізичної культури, із застосуванням фізичного навантаження в оптимальних параметрах з метою здоров'яформування та зміцнення здоров'я людини. Не завжди здатен застосовувати методи оцінювання, самооцінювання та взаємооцінювання рівня навчальних досягнень учнів, аналізувати результати навчання, контролювати морфо-функціональний стан, визначати рівень фізичної підготовленості, прогнозувати результати освітнього процесу. При виконанні завдань у більшості випадків проявляє вміння самостійно вирішувати їх, але недостатньо володіє науковим мисленням, загалом демонструє уміння виконувати дослідницьку роботу, у більшості випадків включається в обговорення і захист власної точки зору. Помилки у відповідях не є системними, впевнено працює за алгоритмом.
Задовільно (64-73 Г)	Здобувач вищої освіти має часткові знання з навчальної дисципліни, не завжди доречно застосовує фахову теоретичну інформацію частково володіє навичками професійного спілкування у сфері фізичного виховання із застосуванням фахової термінології і дотриманням етики ділової комунікації. У більшості випадків оперує знаннями з історії, правил гри, класифікації техніко-тактичних прийомів і методики навчання при моделюванні процесу фізичного виховання у ЗЗСО засобами спортивних ігор (баскетбол, волейбол, гандбол). Частково інтерпретує отримані результати навчання. Частково здатен керуватися дидактичними принципами, застосовувати відповідні методи і форми побудови процесу спеціальної фізичної та техніко-тактичної підготовки, а також виховання провідних рухових якостей засобами спортивних ігор в умовах різних форм організації занять фізичними вправами у ЗЗСО. Для вирішення поставлених завдань частково здатен планувати та організовувати процес фізичного виховання із застосуванням засобів спортивних ігор, а також з використанням різних видів і форм навчально-пізнавальної діяльності, інновацій у професійній діяльності, цифрових технологій в освітньому процесі, зокрема для презентації результатів навчання. Частково здатен організовувати та впроваджувати різні форми рухової активності засобами спортивних ігор, зокрема урок фізичної культури, із застосуванням фізичного навантаження в

	оптимальних параметрах з метою здоров'яформування та зміцнення здоров'я людини. В окремих випадках здатен застосовувати методи оцінювання, самооцінювання та взаємооцінювання рівня навчальних досягнень учнів, аналізувати результати навчання, контролювати морфо-функціональний стан, визначати рівень фізичної підготовленості, прогнозувати результати освітнього процесу. При виконанні завдань в окремих випадках проявляє вміння самостійно вирішувати їх, частково володіє науковим мисленням, частково демонструє уміння виконувати дослідницьку роботу, в окремих випадках включається в обговорення і захист власної точки зору. Помилки у відповідях є системними, але здатен виправляти за вказівкою викладача.
Задовільно (60-63 E)	Здобувач вищої освіти має фрагментарні знання з навчальної дисципліни, частково здатен застосовувати фахову теоретичну інформацію, фрагментарно володіє навичками професійного спілкування у сфері фізичного виховання із застосуванням фахової термінології і дотриманням етики ділової комунікації. Частково оперує знаннями з історії, правил гри, класифікації техніко-тактичних прийомів і методики навчання при моделюванні процесу фізичного виховання у ЗЗСО засобами спортивних ігор (баскетбол, волейбол, гандбол). В окремих випадках, або хибно інтерпретує отримані результати навчання. В окремих випадках здатен керуватися дидактичними принципами, застосовувати відповідні методи і форми побудови процесу спеціальної фізичної та техніко-тактичної підготовки, а також виховання провідних рухових якостей засобами спортивних ігор в умовах різних форм організації занять фізичними вправами у ЗЗСО. Для вирішення поставлених завдань в окремих випадках здатен планувати та організовувати процес фізичного виховання із застосуванням засобів спортивних ігор, а також з використанням різних видів і форм навчально-пізнавальної діяльності, інновацій у професійній діяльності, цифрових технологій в освітньому процесі, зокрема для презентації результатів навчання. Здатен в окремих випадках організовувати та впроваджувати різні форми рухової активності засобами спортивних ігор, зокрема урок фізичної культури, із застосуванням фізичного навантаження в оптимальних параметрах з метою здоров'яформування та зміцнення здоров'я людини. Хибно, або з помилками здатен застосовувати методи оцінювання, самооцінювання та взаємооцінювання рівня навчальних досягнень учнів, аналізувати результати навчання, контролювати морфо-функціональний стан, визначати рівень фізичної підготовленості, прогнозувати результати освітнього процесу. При виконанні завдань не проявляє вміння самостійно вирішувати їх,

	не володіє науковим мисленням, в окремих випадках демонструє уміння виконувати дослідницьку роботу, не включається в обговорення, не має стійкої власної точки зору. Помилки у відповідях є системними, без намагання виправити.
Незадовільно (35-59 FX)	Здобувач не демонструє знань, опанувавши менше половини обсягу змісту, передбаченого програмою навчальної дисципліни. Відсутнє цілісне усвідомлення навчального матеріалу. Здобувач працює пасивно, практичні завдання виконує переважно з помилками, виправляє помилки лише при виконанні нескладних практичних завдань. Здобувач допускається до повторного складання заліку.
Незадовільно (0-34 F)	Здобувач не демонструє знань, опанувавши незначний обсяг змісту, передбаченого програмою навчальної дисципліни. Відсутнє усвідомлення навчального матеріалу. Здобувач працює пасивно, практичні завдання не виконує, або виконує з великою кількістю помилок, не здатен самотійно виправити помилки. Здобувач не допускається до повторного складання заліку.

8. ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

1. Яка головна мета навчання спортивним іграм у закладі загальної середньої освіти?

- а) підготовка до змагань;
- б) формування основ здорового способу життя;
- в) професійна спортивна підготовка;
- г) розвиток теоретичних знань.

2. У якому віці доцільно починати систематичне навчання елементам спортивних ігор у школі?

- а) 5–6 років;
- б) 7–8 років;
- в) 10–11 років;
- г) 13–14 років.

3. Що є основою методики навчання техніки гри у молодших класах?

- а) ігрові вправи та естафети;
- б) складні технічні комбінації;
- в) тактичні схеми;
- г) теоретичний аналіз гри.

4. Який принцип найбільше відповідає навчальному процесу з ігор у школі?

- а) змагальності;
- б) індивідуалізації;
- в) перевантаження;
- г) випадковості.

5. Який документ визначає зміст навчання спортивним іграм у школі?

- а) навчальна програма з фізичної культури;
- б) посібник з методики тренувань;
- в) таблиці нормативів;

г) календар змагань.

6. До основних завдань учителя під час уроку спортивних ігор належить:

- а) підготовка команди до турніру;
- б) формування рухових умінь і навичок;
- в) підбір арбітрів;
- г) організація дозвілля після уроків.

7. Який метод найдоцільніше застосовувати на початковому етапі навчання техніки гри?

- а) ігровий метод;
- б) змагальний метод;
- в) аналітичний метод;
- г) кругове тренування.

8. У процесі вивчення технічних прийомів головне значення має:

- а) кількість повторень;
- б) якість виконання;
- в) тривалість гри;
- г) результат змагань.

9. Як краще організувати роботу учнів під час вивчення техніки передачі м'яча?

- а) у парах або малих групах;
- б) у великій колоні;
- в) лише індивідуально;
- г) під час змагань.

10. До форм контролю знань та умінь із спортивних ігор у школі належить:

- а) контрольні ігри;
- б) письмові тести;
- в) теоретичні заліки;

г) усі відповіді правильні.

11. Що є головним критерієм оцінки під час виконання технічного елемента у школі?

- а) краса руху;
- б) точність і доцільність виконання;
- в) швидкість гри;
- г) кількість забитих м'ячів.

12. Під час викладання спортивних ігор у школі особлива увага приділяється:

- а) безпеці учнів;
- б) кількості повторень;
- в) рівню шуму в залі;
- г) формі одягу.

13. Яке значення має ігровий метод у навчанні школярів?

- а) розвиває інтерес і мотивацію до занять;
- б) підвищує навантаження;
- в) ускладнює засвоєння техніки;
- г) зменшує рухову активність.

14. Який педагогічний прийом сприяє підтриманню дисципліни на уроці гри?

- а) змагання між групами;
- б) фізичне покарання;
- в) ігнорування помилок;
- г) переривання уроку.

15. У чому полягає принцип доступності у навчанні спортивним іграм?

- а) матеріал відповідає віковим можливостям;
- б) зміст максимально складний;
- в) уроки проводяться лише для сильних учнів;
- г) застосовується тільки теорія.

16. Який тип уроку доцільно використовувати для навчання новим технічним прийомам?

- а) комбінований урок;
- б) урок повторення;
- в) урок змагань;
- г) підсумковий урок.

17. Виберіть правильну послідовність частин уроку:

- а) основна – вступна – заключна;
- б) вступна – основна – заключна;
- в) заключна – основна – вступна;
- г) основна – заключна – вступна.

18. Що є метою вступної частини уроку?

- а) ознайомлення з новим матеріалом;
- б) формування постави;
- в) організація та підготовка до основної діяльності;
- г) перевірка домашніх завдань.

19. Яке обладнання найчастіше використовується під час уроків спортивних ігор у молодших класах?

- а) гумові або пластикові м'ячі;
- б) стандартні ігрові м'ячі;
- в) металеві предмети;
- г) гантелі.

20. Як можна забезпечити індивідуальний підхід на уроці спортивних ігор?

- а) розподіл учнів за рівнем підготовленості;
- б) виконання однакових завдань усіма;
- в) обмеження участі слабших учнів;
- г) проведення лише теоретичних занять.

21. Який тип мотивації найбільш ефективний для школярів?

- а) зовнішня (оцінка, похвала);
- б) внутрішня (інтерес до гри);
- в) матеріальна;
- г) соціальна.

22. Яку роль відіграє вчитель під час навчальної гри?

- а) спостерігач;
- б) суддя та консультант;
- в) лише організатор;
- г) гравець команди.

23. У якому випадку застосовується змагальний метод?

- а) при закріпленні вивченого матеріалу;
- б) на першому уроці з теми;
- в) для розминки;
- г) у вступній частині.

24. Основна мета підсумкового уроку з ігор у школі:

- а) повторення та узагальнення вивченого матеріалу;
- б) збільшення навантаження;
- в) вивчення нової техніки;
- г) теоретична підготовка.

25. Який елемент уроку сприяє вихованню командної взаємодії?

- а) ігрові вправи;
- б) біг навколо залу;
- в) індивідуальні завдання;
- г) робота з теоретичним матеріалом.

26. Що формує у школярів навчання спортивним іграм?

- а) колективізм, дисципліну, самостійність;
- б) тільки технічні вміння;
- в) лише фізичну витривалість;

г) лідерство будь-якою ціною.

27. Який спосіб оцінювання є доцільним для початкової школи?

а) вербальне заохочення;

б) бали за змагання;

в) тести;

г) письмова контрольна.

28. Яка вимога до планування уроків спортивних ігор?

а) врахування вікових особливостей учнів;

б) використання однакових завдань для всіх;

в) ігнорування рівня підготовленості;

г) відсутність структурних частин.

29. Що є педагогічною умовою ефективного навчання ігор у школі?

а) активна участь кожного учня;

б) високе навантаження;

в) домінування вчителя;

г) відсутність зворотного зв'язку.

30. Яка функція спортивних ігор найбільш педагогічно значуща у школі?

а) виховна;

б) змагальна;

в) комерційна;

г) рекреаційна.

9. ПИТАННЯ ДО САМОКОНТРОЛЮ

1. Які основні історичні етапи формування гри у гандбол?
2. У чому полягають головні відмінності між технічними діями польових гравців і діями воротаря?
3. Як зміни у правилах вплинули на динаміку та видовищність гри?
4. Поясніть значення техніки як складової спортивної майстерності гандболіста.
5. Які основні компоненти технічної підготовки необхідно формувати у школярів?
6. Які педагогічні прийоми доцільно використовувати при навчанні ловіння і передачі м'яча в молодшому шкільному віці?
7. Назвіть типові помилки учнів під час виконання ведення м'яча та способи їх усунення.
8. Які вправи ефективні для розвитку координаційних здібностей у процесі навчання техніки нападу?
9. Як використовується метод ігрового моделювання для навчання передач і кидків по воротах?
10. Які особливості має навчання техніки обманних рухів (фінтів) у шкільних умовах?
11. Які основні принципи побудови навчання захисних дій у шкільному гандболі?
12. Чому важливо розвивати в учнів вміння орієнтуватися у просторі при грі в захисті?
13. Які методичні прийоми ефективні для навчання правильній стійці воротаря?
14. Як пояснити учням відмінності між блокуванням кидка і відбором м'яча?
15. Які психофізичні якості найбільше впливають на ефективність гри воротаря?

16. Як формувати в учнів розуміння командної взаємодії у грі?
17. Поясніть різницю між індивідуальними, груповими і командними тактичними діями.
18. Яким чином можна розвивати тактичне мислення під час уроків фізичної культури?
19. Як навчити учнів швидко приймати рішення в умовах ігрової ситуації?
20. Які педагогічні методи доцільно застосовувати при вивченні системи захисту «особисто-особисто»?
21. Які принципи дидактики слід враховувати під час навчання гандболу у школі?
22. Як поєднувати навчання технічних елементів із розвитком фізичних якостей учнів?
23. Які засоби контролю рівня засвоєння технічних і тактичних умінь можна використовувати на уроках?
24. Як організувати навчання гри у гандбол у різновікових групах школярів?
25. Яку роль відіграє рефлексія та самооцінювання учнів під час засвоєння техніки спортивних ігор?

Методична порада:

Для роботи із запитаннями самоконтролю студентам рекомендується:

- готувати усні або письмові відповіді;
- використовувати навчальні відео та методичну літературу;
- створювати власні схеми, таблиці або ментальні карти, що відображають логіку засвоєння техніки та тактики.

10. СХЕМА НАРАХУВАННЯ БАЛІВ ТА ШКОЛА ОЦІНЮВАННЯ підсумкового контролю

3 семестр (залік)

Поточний контроль (практичні заняття, самостійна робота)			ІНДЗ	Сума
Теми	Бали	Разом	0–10	0–100
Тема 1	0–16	0–90		
Тема 2	0–14			
Тема 3	0–14			
Тема 4	0–16			
Тема 5	0–14			
Тема 6	0–14			
Письмова робота	0–2			

4 семестр (залік)

Поточний контроль (практичні заняття, самостійна робота)			ІНДЗ	Сума
Теми	Бали	Разом	0–10	0–100
Тема 7	0–8	0–90		
Тема 8	0–8			
Тема 9	0–24			
Тема 10	0–24			
Тема 11	0–24			
Письмова робота	0–2			

Шкала оцінювання за всіма видами контролю

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	зараховано
82-89	B	
74-81	C	
64-73	D	
60-63	E	
35-59	FX	Не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	Не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

11. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Основна література

1. Анікеєнко, Л. В.; Єфременко, В. М.; Кузенков, О. В.; Устименко, Г. О.; Яременко, О. М. Фізичне виховання. Техніка та тактика гри в баскетбол: навч. посібник. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2021. 127 с.
2. Драчук, Андрій Іванович. Теорія і методика викладання гандболу / А. І. Драчук. — Харків : КНТ, 2023. — 130 с.
3. Морозовський, О. Л., Безкоровайний, Д. О., Четчикова, О. І., Кравчук, Є. В. Спеціальна фізична підготовка волейболістів: навч. посіб. Харків: Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова, 2021. 152 с.
4. Пристинський В. М. Взаємозв'язок фізичної й техніко-тактичної підготовки в заняттях спортивними іграми (теорія і практика волейболу): навч.-метод. посіб. Слов'янськ: Маторіна, 2020. 101 с.

Допоміжна література

1. Барсукова Т. О. Волейбол в системі фізичного виховання здобувачів вищої освіти : навч. посіб. / Т. О. Барсукова, Г. В. Кучеренко, Ж. І. Антипова. – Одеса : Нац. ун-т «Одеська юрид. акад.», 2023. – 114 с.
2. Бобошко В. В., Романенко С. С., Прокоф'єва Л. А. Взаємозв'язок між рівнем розвитку фізичних здібностей та функціональним станом волейболістів. *Інноваційна педагогіка*. 2020. № 23, Т. 1. С. 68–72.
3. Жула В. П. Спортивно-педагогічне удосконалення з волейболу : навч.-метод. посіб. / В. П. Жула. – Львів : ЛДУФК, 2021. – 104 с.
4. Романенко С. С., Тітова Г. В. Методичні рекомендації до проведення практичних занять і організації самостійної роботи з навчальної дисципліни ОК 22 «Спортивні ігри з методикою викладання» для здобувачів вищої освіти за першим (бакалаврським) рівнем другого року навчання зі спец. 017 «Фізична

культура і спорт» : метод. рекомендації. Одеса : Університет Ушинського, 2022. 28 с.

5. Тітова Г. В., Осіпова І. В., Пастернацький В. В. Сучасні підходи до відбору дітей у баскетболі. *Інноваційна педагогіка*. 2020. № 23. Т. 2. С. 114–119.

7. Farias C., Pill S., Griffin L., eds. Game-based Approaches in Physical Education: International Applications. — London : Routledge / Taylor & Francis, 2025. — 364 с.

Інформаційні ресурси в інтернеті

1. Бібліотека Університету Ушинського : офіційний сайт. URL : <https://library.pgrpu.edu.ua/> .

2. Львівська національна наукова бібліотека імені В. Стефаника. URL : <http://www.lsl.lviv.ua> .

3. Наукова бібліотека Національного університету «Києво-Могилянська академія». URL : <http://www.library.ukma.kiev.ua> .

4. Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського. URL : www.nbuv.gov.ua .

5. Репозитарій Вінницького державного педагогічного університету ім. М. Коцюбинського. Факультет фізичного виховання і спорту. URL : <http://93.183.203.244/handle/123456789/7> .

6. Репозитарій Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського». URL : <http://tspase.pgrpu.edu.ua/> .

НОТАТКИ

[illegible]

[illegible]

[illegible]